

Päätös eläinlääkintähuoltolain (285/2023) 9 §:n mukaisesta kunnallisten eläinlääkäripalvelujen järjestämisvastuun laajuudesta

KEYMP 10.12.2025 § 34

443/00.01.02.02/2025

Päätösesitys

Keurusselän ympäristölautakunta päättää, että Keurusselän ympäristön- ja terveydensuojelutoimiston ympäristöterveyden eläinlääkäripalvelujen järjestämisvastuu eläinlääkintähuoltolain 9 §:n nojalla on laajuudeltaan 8 §:n listauksen mukainen.

Järjestämisvastuu kattaa yleisen edun kannalta välttämättömät eläinlääkäripalvelut. Tällä päätöksellä määriteltävä kunnallinen järjestämisvastuu on Euroopan komission päätöksen 2012/21/EU mukainen alueellinen SGEI-palveluvelvoite (Services of General Economic Interest).

Täydentävinä toimenpiteinä järjestämisvastuun ulkopuolelta voidaan järjestää:

- 1) Kuvantamistutkimukset tilanteissa, joissa sairaan eläimen asianmukainen tutkimus ja hoitotarpeen arviointi sitä edellyttää. Viivytyksetön kuvantamistutkimus on usein tarpeen asianmukaisen diagnoosin ja jatkohoidon tarpeen määrittämiseksi annettaessa kiireellistä eläinlääkäriapua. Näitä ovat esimerkiksi ultraääni ja röntgentutkimukset.
- 2) Lisääntymiseen liittyvät tarkastukset ja tutkimukset sekä lisääntymiseen liittyvä hoito myös muille kuin elintarviketuotantoeläimille.
- 3) Perustasoinen, esim. vähäisiä kirurgisia toimenpiteitä sisältävä sairauden hoito myös muille kuin elintarviketuotantoeläimille.
- 4) Leikkaushoito henkeä uhkaavissa hätätilanteissa kaikille eläinlajeille, kun eläintä ei voida kuljettaa jatkohoitoon. Leikkaushoidon viivästyminen voi aiheuttaa eläinsuojellisen ongelman tai hengenvaaran eläimelle.
- 5) Kastratiot muille kuin eläinlääkintähuoltolain 8 §:ssä luetelluille eläinlajeille.
- 6) Ulkopaikkakuntalaisille voidaan tarjota peruspalveluita ja täydentäviä palveluita. Järjestämisvastuuseen kuuluva muu kuin kiireinen eläinlääkäriapu sekä täydentävät palvelut yhteistoiminta-alueella oleville lemmikkieläimille, joiden omistajan tai haltijan asuin- tai kotipaikka ei ole yhteistoiminta-alueella. Kunnaneläinlääkäri ei ole aina luotettavasti mahdollista selvittää ennen toimenpidettä eläimen omistajan tai haltijan asuin- tai kotipaikkaa.
- 7) Yhteistoiminta-alueella sijaitsevien elintarviketuotantoeläintilojen pitopaikkojen, jotka sijaitsevat yhteistoiminta-alueen ulkopuolella, eläinten terveyden- ja sairaanhoito, mikäli tilan terveydenhuollosta vastaa yhteistoiminta-alueen kunnaneläinlääkäri.

8) Myös muita täydentäviä palveluita voidaan tarjota resurssien puitteissa, ei kuitenkaan erikoiseläinlääkäripalveluita.

Tämä päätös tulee voimaan kuntalain 143 §:n mukaan 1.1.2026 alkaen mahdollisesta muutoksenhausta huolimatta, ellei valitusviranomainen kiellä täytäntöönpanoa.

Päätös

Hyväksyttiin päätösesityksen mukaisesti.

Perustelu

Tausta ja nykytilanne

Keurusselän ympäristön- ja terveydensuojelutoimisto järjestää eläinlääkäripalvelut Jämsässä, Keuruulla, Kuhmoisissa, Mänttä-Vilppulassa, Ruovedellä ja Virroilla. Lakisääteisten tehtävien hoitamiseksi yhteistoiminta-alueella on yksi valvontaeläinlääkärin ja seitsemän kaupungineläinlääkärin vakituista virkaa. Yksi valvontaeläinlääkärin virka on perustettu, mutta se on vielä täyttämättä. Eläinlääkäripäivystys virka-ajan ulkopuolella järjestetään omana toimintana suureläimille ja lemmikkieläimille ostopalveluna. Päivystys on järjestetty yhteistoiminnassa Keski-Suomen alueen muiden ympäristöterveydenhuollon yksikköjen kanssa.

Voimassa olevan eläinlääkintähuoltolain (765/2009) 11 §:n mukaan kunnan on järjestettävä arkipäivisin virka-aikana peruseläinlääkäripalvelu asukkaidensa pitämiä kotieläimiä varten sekä sellaisten yhteisöjen pitämiä kotieläimiä varten, joilla on kotipaikka kunnan alueella. Muita kotieläimiä kuin hyötyeläimiä varten palvelu on kuitenkin järjestettävä vain, jos palvelua ei ole muuten saatavilla. Lisäksi kunnan on järjestettävä kiireellistä eläinlääkäripalvelua alueellaan olevia kotieläimiä varten kaikkina vuorokaudenaikoina.

Uusi eläinlääkintähuoltolaki (285/2023) tulee voimaan 1.1.2026. Uusi laki määrittää kuntien lakisääteisen eläinlääkäripalvelujen järjestämisvastuun vanhaa lakia selkeämmin. Velvoitteisiin eläinten hyvinvoinnin, eläintautien, merkinnän ja rekisteröinnin, sivutuotteiden sekä tuonnin ja viennin valvonnan osalta ei tule muutoksia.

Alueellisen järjestäjän tulee määritellä lakisääteisten eläinlääkäripalvelujen järjestämistapa ennen uuden lain voimaantuloa. Eläinlääkäripalvelujen tuottamistapa, saatavuus, laatu sekä mitoitus määritellään tarkemmin Keurusselän ympäristön- ja terveydensuojelutoimiston eläinlääkintähuollon suunnitelmassa, jota käsitellään Keurusselän ympäristölautakunnassa joulukuussa 2025. Järjestämisvastuuta määritettäessä on otettava huomioon alueen yksityinen eläinlääkäripalvelujen tarjonta.

Eläinlääkintähuoltolain (285/2023) vaatimukset järjestäjälle

Eläinlääkintähuoltolain 3.4 §:n mukaan kunta, jäljempänä järjestäjä, huolehtii alueellaan eläinlääkäripalvelujen sekä elintarvikkeiden turvallisuuden valvonnan ja kunnaneläinlääkärille säädettyjen

tehtävien hoidon järjestämisestä siten kuin laissa säädetään. Järjestäjän tehtävistä huolehtii lautakunta tai muu monijäseninen toimielin.

Uuden lain mukaan kunnan on järjestettävä eläinten terveyden ja hyvinvoinnin sekä kansanterveyden kannalta välttämättömät eläinlääkäripalvelut, jotka määritellään lain 8 ja 9 §:ssä. Tehtävien hoitamista varten järjestäjällä on oltava tarpeellinen määrä kunnaneläinlääkäriin virkoja. Järjestäjän tulee järjestää 8 §:n mukaiset palvelut ainakin elintarvike- tai turkistuotantoa varten pidettäville eläimille. Lisäksi tulee järjestää sellainen eläimen äkillisen ja vakavan sairastumisen, vahingoittumisen tai sairauden vaikeutumisen edellyttämä välitön arviointi ja hoito, jota ei voida siirtää ilman sairauden pahenemista tai eläimen merkittävää kärsimystä, sekä eläimen lopetus eläinsuojelullisin perustein (kiireellinen eläinlääkäriapu).

Eläinlääkintähuoltolain 8 §:n mukaan eläinten terveyden ja hyvinvoinnin sekä kansanterveyden kannalta välttämättömät eläinlääkäripalvelut, jotka turvataan tarvittavilta osin julkisen järjestämisvastuun kautta, ovat:

- 1) yleistutkimus ja terveydentilan arviointi eläinten terveyden todentamiseksi;
- 2) kissojen ja koirien tunnistusmerkintä;
- 3) eläinterveyskäynnit, joista säädetään tarttuvista eläintauodeista sekä tiettyjen eläinterveyttä koskevien säädösten muuttamisesta ja kumoamisesta ("eläinterveyssäännöstö") annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2016/429 25 artiklassa, sekä elintarviketuotantoa varten pidettävien eläinten pitopaikoissa tehtävät terveydenhuoltokäynnit ja terveydenhuoltosuunnitelmat;
- 4) rokotus;
- 5) loisten häätöön ja ehkäisyyn liittyvät toimenpiteet;
- 6) suun terveydenhuoltoon liittyvät välttämättömät perustoimenpiteet tai, jos se on toimenpiteen laajuus tai vaatavuus huomioon ottaen tarkoituksenmukaista, jatkohoitoon lähettäminen;
- 7) sarvien ja sarven aiheiden poistaminen naudoilta ja vuohilta;
- 8) lisääntymiseen liittyvät tarkastukset ja tutkimukset sekä lisääntymisongelmien hoito elintarviketuotantoa varten pidettäville naudoilta, sioille, lampailla, vuohilla ja poroilla;
- 9) kastratio naudalle, sialle, lampaalle, vuohelle, porolle, koiralle ja kissalle sekä sterilisaatio kissalle;
- 10) sairaan eläimen kliininen tutkimus ja hoitotarpeen arviointi, tavanomaisten näytteiden ottaminen ja pikatestaus tai toimittaminen laboratoriotutkimuksiin eläimen sairauden syyn selvittämiseksi sekä tarvittaessa eläimen lähettäminen jatkotutkimuksiin;

11) sairaalle elintarvike- tai turkistuotantoa varten pidettävälle eläimelle tarvittava hoito, jota on mahdollista antaa eläimen pitopaikassa ja johon kuuluu myös nautaeläimen juoksumahaleikkaus;

12) perustasoinen ensiapuluonteinen hoito, jota tarvitaan muulle kuin 11 kohdassa tarkoitettulle eläimelle, johon kuuluvat ruoansulatuskanavan ja virtsateiden häiriöiden konservatiivinen hoito, tulehdus- ja kiputilojen hoito, sokin hoito, metabolisten häiriöiden hoito, haavojen ompelu, muu vastaava enintään vähäisiä kirurgisia toimenpiteitä sisältävä hoito, tavanomaisimpien pienten kotieläinten luunmurtumien immobilisaatio sekä hoitoon liittyvä välttämätön jatkokäsittely tai lääkehoito ja tarvittaessa eläimen lähettäminen jatkohoitoon;

13) synnytyssapu, johon kuuluvat keisarileikkauksista nautojen, lampaiden, vuohien ja kissojen keisarileikkaus;

14) eläimen lopetus.

Eläinlääkintähuoltolain 9 §:n mukaan kunkin järjestäjän järjestämisvastuun laajuus määräytyy alueellisten tarpeiden perusteella. Järjestäjän tulee järjestää 8 §:n mukaiset palvelut ainakin elintarvike- tai turkistuotantoa varten pidettäville eläimille. Lisäksi tulee järjestää sellainen eläimen äkillisen ja vakavan sairastumisen, vahingoittumisen tai sairauden vaikeutumisen edellyttämä välitön arviointi ja hoito, jota ei voida siirtää ilman sairauden pahenemista tai eläimen merkittävää kärsimystä, sekä eläimen lopetus eläinsuojelullisin perustein (kiireellinen eläinlääkärintähuolto). Muut 8 §:n mukaiset palvelut kuuluvat järjestämisvastuuseen siltä osin kuin niiden järjestäminen on tarpeen kyseisten palvelujen riittävän ja kohtuuhintaisen alueellisen saatavuuden sekä muiden järjestäjälle laissa säädettyjen tehtävien asianmukaisen hoidon turvaamiseksi. Järjestämisvastuuseen kuuluvien eläinlääkäripalvelujen mitoituksessa on otettava huomioon yksityisten eläinlääkäripalvelun tuottajien järjestäjän alueella tarjoamat palvelut.

Eläinlääkintähuoltolain 10 §:n 1 momentin mukaan järjestämisvastuuseen kuuluvien palvelujen tulee olla saatavilla niitä kotieläimiä varten, joiden omistajan tai haltijan asuin- tai kotipaikka on järjestäjän alueella. Eläinten pitopaikassa annettavien eläinlääkäripalvelujen tulee olla saatavilla järjestäjän alueella pidettäviä kotieläimiä varten.

Kiireellinen eläinlääkärintähuolto on järjestettävä sitä tarvitsevia eläimiä varten myös virka-ajan ulkopuolella. Poiketen siitä, mitä 10 §:n 1 momentissa säädetään, kiireellistä eläinlääkärintähuoltoa on annettava kaikille järjestäjän alueella oleville kotieläimille, jollei voida pitää olosuhteisiin nähden kohtuullisena, että eläin viedään saamaan eläinlääkärintähuoltoa järjestämisvastuussa olevan järjestäjän alueelle.

Järjestäjän tulee huolehtia, että järjestämisvastuuseen kuuluvia eläinlääkäripalveluja on saatavilla arkipäivisin ainakin virka-aikaan. Järjestämisvastuuseen kuuluvien eläinlääkäripalvelujen tulee olla

saatavilla palveluiden käyttäjien kannalta kohtuullisessa ajassa ja kohtuullisella etäisyydellä maantieteelliset olosuhteet huomioon ottaen.

Eläinlääkäripalvelut tulee järjestää siten, että eläinlääkäri käy tarvittaessa eläinten pitopaikassa, kun palveluja tuotetaan elintarvike- tai turkistuotantoa varten pidettäville kotieläimille, hevoseläimille sekä sellaisille muille suurikokoisille kotieläimille, joita ei voida ilman merkittävää vaivaa kuljettaa eläinlääkäriin vastaanotolle. Eläinlääkintähuoltolain 20 §:n mukaan järjestäjän velvollisuudesta huolehtia elintarvikelain ja sillä täytäntöön pantavien säännösten noudattamisen valvonnasta säädetään mainituissa laissa.

Järjestäjän on huolehdittava muissa 1 §:n 3 momentissa mainituissa laeissa kuin elintarvikelaissa kunnaneläinlääkärille säädettyjen tai näiden lakien nojalla määrättyjen valvontatehtävien hoidon edellytysten järjestämisestä alueellisten ja valtakunnallisten valvontaa koskevien suunnitelmien mukaisesti.

Palvelutarpeen arviointi

Palvelutarpeeseen vaikuttavat mm. alueen eläinmäärät, oman tuotannon ylläpitämisen tarpeet ja yksityiset palvelut.

Arvio Keurusselän ympäristön- ja terveydensuojelutoimiston ympäristöterveydenhuollon alueen eläinmääristä

Eläintilojen/eläinten määrät on arvioitu alueen eläinlääkintähuollon suunnitelmassa. Suunnitelma käsitellään lautakunnassa joulukuussa 2025. Toimialueella on sekä tuotanto- että lemmikkieläimiä. Järjestäjällä on viimesijainen vastuu järjestää näille ympärivuorokautisesti mahdollisuus saada hoitoa.

Keurusselän ympäristön- ja terveydensuojelutoimiston alueella on nautatiloja 103 kpl, sikatiloja 7 kpl ja lammas- ja vuohitiloja 6 kpl, hevostiloja 56 kpl, siipikarjatiltoja 5 kpl, vesiviljelylaitoksia 3 kpl, turkistarhoja 1 kpl, tarhatun riistan tiltoja 5 kpl ja mehiläistarhoja 42 kpl. Lemmikkieläinten määrän arvioinnissa on käytetty Suomessa yleensä arvioita, että koirien, kissojen ja muiden lemmikkien määrä olisi noin 1/8 väkiluvusta. Tällä perustella Keurusselän ympäristön- ja terveydensuojelutoimiston yhteistoiminta-alueella vakituisten asukkaiden lemmikkien määräksi on arvioitu noin 6250, joista valtaosa on koiria ja kissoja.

Oman tuotannon ylläpitämisen tarpeet

Keurusselän ympäristön- ja terveydensuojelutoimiston eläinlääkintähuollon suunnitelmaan on kirjattu, että eläinlääkintähuollon kokonaisuuden järjestämiseen varataan 8 +1 eläinlääkäriä virkaa. Tarvearviossa on huomioitu tilakäynneillä matkoihin kuluva pidempi aika vastaanotolla tapahtuvaan sairaskäyntiin verrattuna. Lisäksi on huomioitu ympärivuorokautinen suureläinpäivystys. Päivystysten järjestämisessä on huomioitava äkilliset poissaolot, siten että työn kuormittavuus ei ole kohtuuton ja

että lepoajat toteutuvat. Eläinlääkintähuoltolain 1 § mukaan uudessa laissa säädetään eläinlääkäripalveluiden lisäksi elintarviketurvallisuuden, eläinten terveyden ja eläinten hyvinvoinnin valvonnasta sekä eläintautien vastustamistyöstä kunnissa.

Vuonna 2024 eläinlääkintähuollon suoritteisiin kirjattiin 1268 suureläinkäyntiä, joista päivystyksen osuus oli 221 käyntiä. Lisäksi maakunnallisen päivystyssopimuksen mukaisesti tehtiin Keurusselän ympäristön- ja terveydensuojelutoimiston alueelle yhteensä 80 käyntiä. Päivystysaikana Keuruun kaupungin eläinlääkärit tekivät maakunnallisen päivystyssopimuksen mukaisesti käyntejä myös muualle maakuntaan, mutta näistä ei ole laadittu tarkempaa yhteenvetoa.

Pieneläinkäyntejä oli vuoden 2024 aikana Keurusselän ympäristön- ja terveydensuojelutoimiston ympäristöterveyden eläinlääkärin vastaanotoilla 1614 kappaletta. Lisäksi seudun asukkaiden lemmikkieläimiä hoidettiin lemmikkieläinpäivystyksen hoitavassa Jyväskylän eläinsairaalassa yhteensä 258 käynnillä.

Markkinatilanne Keurusselän ympäristön- ja terveydensuojelutoimiston alueella

Eläinlääkäripalvelujen järjestämisvastuun määrittämiseksi ja alueellisen palveluntarjonnan kartoittamiseksi on koottu tiedot yhteistoiminta-alueella ja sen lähialueella toimivista yksityisistä eläinlääkäripalveluiden tuottajista.

Keurusselän alueen kunnissa tai lähialueella on saatavilla yksityisten eläinlääkäreiden perus- ja erikoiseläinlääkäripalveluita yksityisillä klinikoilla. Toimijat ovat pääsääntöisesti pieniä. Alueella on myös tarjolla yksityisiä palveluja suureläimille, mutta vain rajatuin osin sekä terveydenhuollon puitteissa.

Tiedot on koottu Elte-eläinlääkäripalvelujärjestelmästä sekä yritysten verkkosivuilta ja sosiaalisen median sivuilta.

Kartoitetulla alueella toimii yhteensä noin seitsemän yksityistä eläinlääkäripalvelujen tuottajaa. Toimijoiden koko vaihtelee, suurin osa on yhden tai kahden eläinlääkärin klinikoita. Osa yksityisistä toimijoista tarjoaa palveluja pieneläimille muutamana päivänä viikossa iltaisin. Viikonloppuisin palveluja alueella ei tarjoa yksityiset toimijat.

Eläinlääkäripalveluita on alueella tarjolla pienikokoisille seura- ja harrastuseläimille sekä hevosille arkena päiväaikaan. Yksityisillä eläinlääkäriasemilla on samankaltainen laaja peruseläinlääkäripalveluvalikoima kuin kunnaneläinlääkärin vastaanotoilla, joka sisältää muun muassa rokotuksia, tavanomaisten tulehdus- ja aineenvaihduntasairauksien hoitoa, tuki- ja liikuntaelinsairauksien tutkimuksia ja hoitoa, näytteenotto- ja kuvantamispalveluita, kastraatio- ja sterilisaatioleikkauksia ja perustason hammashoitoa. Lisäksi osalla klinikoista on tarjolla erikoistasoisia eläinlääkäripalveluita, kuten esimerkiksi erityisosaamista vaativaa kirurgiaa, hammastoimenpiteitä sekä

erityisosaamista ja -laitteistoa vaativaa kuvantamispalvelua. Tuotantoeläimille ja pitopaikoissa pidettäville muille eläinlajeille palveluntarjontaa on jonkin verran, mutta sitä on vähän saatavilla kiireisille tapauksille.

Järjestämisvastuun laajuus

Keurusselän ympäristölautakunta on eläinlääkintähuoltolain 3.4 §:n mukaisesti järjestäjä Jämsän, Kuhmoisten, Keuruun, Mänttä-Vilppulan, Ruoveden ja Virtain kuntien osalta. Eläinlääkintähuoltolain 9 §:n nojalla järjestäjän on määritettävä järjestämisvastuunsa laajuus.

Järjestämisvastuuseen kuuluvat palvelut

Eläinlääkintähuoltolain 8.1 §:n mukaisen luettelon kaikkien eläinlääkäripalvelujen sisällyttäminen alueelliseen järjestämisvastuuseen on tarpeellista kyseisten palvelujen riittävän alueellisen saatavuuden sekä laissa järjestäjälle säädettyjen muiden tehtävien hoidon turvaamiseksi. Näitä ovat muun muassa kiireellisen eläinlääkärin avun saatavuus, valvontatehtävät sekä eläintautivalmius.

Palvelukohtaiset perustelut ovat seuraavat:

- 1) Yleistutkimus ja terveydentilan arviointi eläinten terveyden todentamiseksi; välttämätön osa muita järjestämisvastuuseen kuuluvia eläinlääkäripalveluita (mm. rokotus), joten kuuluu aina järjestämisvastuuseen.
- 2) Kissojen ja koirien tunnistusmerkintä; koiran tunnistusmerkintä on lakisääteinen velvollisuus koirien omistajille, joten on välttämätöntä varmistaa palvelun saatavuus kaikissa tilanteissa. Koirien ja kissojen tunnistusmerkintä on sisällytettävä järjestämisvastuuseen, koska muualla laissa järjestäjälle säädettyjen tehtävien asianmukaisen hoidon turvaaminen sitä edellyttää. Eläintauti- ja eläinsuojeluvalvonnassa on varauduttava tunnistusmerkitsemään kerralla suuri määrä eläimiä, joten on tärkeää varmistaa, että kunnaneläinlääkärit voivat toimia tässä tehtävässä.
- 3) Eläinterveyskäynnit, joista säädetään tarttuvista eläintauodeista sekä tiettyjen eläinterveyttä koskevien säädösten muuttamisesta ja kumoamisesta ("eläinterveyssäännöstö") annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2016/429 25 artiklassa, sekä elintarviketuotantoa varten pidettävien eläinten pitopaikoissa tehtävät terveydenhuoltokäynnit ja terveydenhuoltosuunnitelmat; kuuluu lain 9 §:n mukaan aina järjestämisvastuuseen, sillä eläinterveyskäynnit koskevat tuotantoeläimiä ja toteutetaan pääasiassa osana terveydenhuoltokäyntejä.
- 4) Rokotus; Kansanterveydellisistä syistä on varauduttava ihmisten ja eläinten välillä leviävien tarttuvien tautien (kuten rabies, leptospira) ennaltaehkäisyyn nopeasti käynnistettävillä rokotuksilla. Tämän vuoksi palvelun on kuuluttava järjestämisvastuuseen. Rokotukset ovat olennaisia infektio tautien ehkäisyssä. Vähentämällä

infektiotautien esiintymistä edistetään sekä eläinten että ihmisten terveyttä ja hyvinvointia. Kansanterveyttä edistetään rokottamalla eläimiä vaarallisia zoonooseja kuten rabiasta vastaan sekä vähentämällä muiden eläintautien esiintymistä ja siten mikrobilääkkeiden käyttöä infektiotautien ja niiden jälkitautien hoidossa. Rokottaminen on sisällytettävä järjestämisvastuuseen, koska muualla laissa järjestäjälle säädettyjen tehtävien asianmukaisen hoidon turvaaminen sitä edellyttää. Eläintautivalmiuden vuoksi on varauduttava tarvittaessa rokottamaan kerralla suuri määrä eläimiä esimerkiksi epidemiatilanteessa, tai laittomasti maahantuotuja eläimiä.

5) Loisten häätöön ja ehkäisyyn liittyvät toimenpiteet; ihmisten ja eläinten välillä leviävät loiset (muun muassa heisimadot ja suolinkaiset) on voitava estää, palvelun riittävydestä on huolehdittava ja mahdolliseen nopeaan lääkitystarpeeseen lisääntymiseen on varauduttava sisällyttämällä palvelu järjestämisvastuuseen. Vähentämällä loistautien esiintymistä edistetään eläinten terveyttä ja hyvinvointia koko Suomessa. Tietty loistaudit ovat zoonooseja, ja siten loisten häädöllä ja ehkäisyllä edistetään myös kansanterveyttä. Loisten häätöön ja ehkäisyyn liittyvät toimenpiteet on sisällytettävä järjestämisvastuuseen, koska muualla laissa järjestäjälle säädettyjen tehtävien asianmukaisen hoidon turvaaminen sitä edellyttää. Eläintautivalmiuden näkökulmasta on varauduttava lääkitsemään kerralla suuri määrä esimerkiksi laittomasti maahantuotuja eläimiä.

6) Suun terveydenhuoltoon liittyvät välttämättömät perustoimenpiteet tai, jos se on toimenpiteen laajuus tai vaativuus huomioon ottaen tarkoituksenmukaista, jatkohoitoon lähettäminen; suun terveydenhuollon kohtuuhintaisten palvelujen riittävyys on varmistettava koko alueella sisällyttämällä nämä järjestämisvastuuseen. Yksityinen toimija voi valita asiakkaansa, joten suun terveydenhuollon järjestäminen on viime sijassa järjestäjän vastuulla. Kunnallisessa eläinlääkintähuollossa tarjottavat suun terveydenhuoltoon liittyvät perustoimenpiteet eivät merkittävästi vaikuta markkinoiden toimintaan.

7) Sarvien ja sarven aiheiden poistaminen naudoilta ja vuohilta; kuuluu lain 9 §:n mukaan aina järjestämisvastuuseen.

8) Lisääntymiseen liittyvät tarkastukset ja tutkimukset sekä lisääntymisongelmien hoito elintarviketuotantoa varten pidettäville naudoilta, sioille, lampaille, vuohille ja poroille; kuuluu lain 9 §:n mukaan aina järjestämisvastuuseen.

9) Kastraatio naudalle, sialle, lampaille, vuohelle, porolle, koiralle ja kissalle sekä sterilisaatio kissalle; kuuluu järjestämisvastuuseen aina tuotantoeläinten osalta. Muiden eläinlajien kohdalla perusleikkaukset ovat tarpeen palvelutuotannon kokonaisuuden turvaamiseksi ja kirurgisten taitojen ylläpitämiseksi. Kissojen osalta toimenpide on tarpeen myös kissapopulaatioiden syntymisen estämiseksi. Kissojen hallitsematon lisääntyminen ja kissan päätyminen kulkukissaksi johtavat eläinten hyvinvointiongelmien. Lisäksi kissat voivat levittää

eläintauteja ja zoonooseja, mikä vaarantaa eläinten ja ihmisten terveyttä.

10) Sairaalan eläimen kliininen tutkimus ja hoitotarpeen arviointi, tavanomaisten näytteiden ottaminen ja pikatestaus tai toimittaminen laboratoriotutkimuksiin eläimen sairauden syyn selvittämiseksi sekä tarvittaessa eläimen lähettäminen jatkotutkimuksiin; kuuluu olennaisena osana kiireelliseen eläinlääkärintapaan ja kuuluu lain 9 §:n mukaan aina järjestämisvastuuseen.

11) Sairaalle elintarvike- tai turkistuotantoa varten pidettävälle eläimelle tarvittava hoito, jota on mahdollista antaa eläimen pitopaikassa ja johon kuuluu myös nautaeläimen juoksutusmahaleikkaus; kuuluu lain 9 §:n mukaan aina järjestämisvastuuseen.

12) Perustasoinen ensiapuluonteinen hoito, jota tarvitaan muulle kuin 11 kohdassa tarkoitetulle eläimelle, johon kuuluvat ruoansulatuskanavan ja virtsateiden häiriöiden konservatiivinen hoito, tulehdus- ja kiputilojen hoito, sokin hoito, metabolisten häiriöiden hoito, haavojen ompelu, muu vastaava enintään vähäisiä kirurgisia toimenpiteitä sisältävä hoito, tavanomaisimpien pienten kotieläinten luunmurtumien immobilisaatio sekä hoitoon liittyvä välttämätön jatkokäsittely tai läikehoito ja tarvittaessa eläimen lähettäminen jatkohoitoon; kuuluu kiireelliseen eläinlääkärintapaan ja kuuluu lain 9 §:n mukaan aina järjestämisvastuuseen.

13) Synnytysapu, johon kuuluvat keisarileikkauksista nautojen, lampaiden, vuohien ja kissojen keisarileikkaus; kuuluu kiireelliseen eläinlääkärintapaan ja kuuluu lain 9 §:n mukaan aina järjestämisvastuuseen

14) Eläimen lopetus. Kuuluu kiireelliseen eläinlääkärintapaan ja kuuluu lain 9 §:n mukaan aina järjestämisvastuuseen.

Täydentävät palvelut

Kunnat voivat eläinlääkintähuoltolain 17 §:n mukaan tarjota markkinoillakin tarjolla olevia järjestämisvastuun ulkopuolelta olevia palveluita. Palvelut eivät saa olla erikoiseläinlääkinnän taseisia ja ne on hinnoiteltava markkinaperusteisesti.

Täydentäviä palveluita voivat olla esim. tietyt eläimen hengen pelastamiseksi tehtävät tai hyvinvointia merkittävästi parantavat tutkimukset ja toimenpiteet, kuten hätäleikkaukset ja kirurgiset toimenpiteet. Näiden tarjoamisella on vaikutusta myös kunnallisen eläinlääkärin työn mielekkyyteen ja kiinnostavuuteen. Täydentävillä palveluilla varmistetaan näin ollen osaltaan palvelutuotannon kokonaisuuden ylläpitämistä sekä muiden eläinlääkintähuoltolaissa järjestäjälle säädettyjen tehtävien asianmukaisen hoidon turvaamista.

Täydentävinä toimenpiteinä järjestämisvastuun ulkopuolelta voidaan järjestää kunnaneläinlääkärin työn mielekkyyden, työvoiman pitovoiman ja saatavuuden turvaamiseksi:

- 1) Kuvantamistutkimukset tilanteissa, joissa sairaan eläimen asianmukainen tutkimus ja hoitotarpeen arviointi sitä edellyttää. Viivytyksetön kuvantamistutkimus on usein tarpeen asianmukaisen diagnoosin ja jatkohoidon tarpeen määrittämiseksi annettaessa kiireellistä eläinlääkäriapua. Näitä ovat esimerkiksi ultraääni ja röntgentutkimukset.
- 2) Lisääntymiseen liittyvät tarkastukset ja tutkimukset sekä lisääntymiseen liittyvä hoito myös muille kuin elintarviketuotantoeläimille.
- 3) Perustasoinen, esim. vähäisiä kirurgisia toimenpiteitä sisältävä sairauden hoito myös muille kuin elintarviketuotantoeläimille.
- 4) Leikkaushoito henkeä uhkaavissa hätätilanteissa kaikille eläinlajeille, kun eläintä ei voida kuljettaa jatkohoitoon. Leikkaushoidon viivästyminen voi aiheuttaa eläinsuojelullisen ongelman tai hengenvaaran eläimelle.
- 5) Kastraatiot muille kuin eläinlääkintähuoltolain 8 §:ssä luetelluille eläinlajeille.
- 6) Ulkopaikkakuntalaisille voidaan tarjota peruspalveluita ja täydentäviä palveluita. Järjestämisvastuuseen kuuluva muu kuin kiireinen eläinlääkäriapu sekä täydentävät palvelut yhteistoiminta-alueella oleville lemmikkieläimille, joiden omistajan tai haltijan asuin- tai kotipaikka ei ole yhteistoiminta-alueella. Kunnaneläinlääkäri ei ole aina luotettavasti mahdollista selvittää ennen toimenpidettä eläimen omistajan tai haltijan asuin- tai kotipaikkaa.
- 7) Yhteistoiminta-alueella sijaitsevien elintarviketuotantoeläintilojen pitopaikkojen, jotka sijaitsevat yhteistoiminta-alueen ulkopuolella, eläinten terveyden- ja sairaanhoito, mikäli tilan terveydenhuollosta vastaa yhteistoiminta-alueen kunnaneläinlääkäri.
- 8) Myös muita täydentäviä palveluita voidaan tarjota resurssien puitteissa, ei kuitenkaan erikoiseläinlääkäripalveluita.

Toimivalta

Keuruun kaupungin hallintosäännön § 32 mukaisesti Keurusselän ympäristölautakunta käyttää terveydenhuoltolaissa mainittujen ympäristöterveydenhuollon erityislakien mukaista kunnan toimivaltaa sekä hoitaa eläinten hyvinvoinnista annetussa laissa ja eläintautilaissa mainitut kunnalle kuuluvat tehtävät.

Valmistelija

Ympäristöterveyspäällikkö Rebekka Kinnunen,
rebekka.kinnunen(at)keuruu.fi, p. 040 032 8322

Esittelijä

Ympäristöterveyspäällikkö Kinnunen Rebekka

Tiedoksi

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimus